

СТУДЕНТСЬКА РАДА ФІЗИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.Н.КАРАЗІНА

Україна, м. Харків, 61077, майдан Свободи, 4, к. 2 – 54, т. +38 (057) 707 52 44,
e-mail: studrada@karazin.ua

ЗВІТ

**Опитування якості навчання в осінньому семестрі 2022-2023
навчального року під час дії воєнного стану**

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

ФІЗИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(збір даних відбувався 26.10-02.11.2022)

Результати дослідження

Через великомасштабне військове вторгнення Росії на територію України та військовий стан в Україні, освітній процес другого семестру 2021-2022 було призупинено, а згодом – відновлено у асинхронному режимі.

Проаналізувавши попередні моніторинги та опитники студентів, місце знаходження більшості викладацького складу та студентів, Вченою радою університету було вирішено розпочати освітній процес першого семестру 2022-2023 року у синхронному дистанційному форматі. Такий формат передбачає присутність як викладача, так і студентів під час лекційних, практичних та лабораторних занять онлайн через будь-які обрані платформи (Zoom, Google meet, Google classroom, Moodle, тощо), написання контрольних заходів (самостійних, контрольних, залікових та екзаменаційних робіт) у певний відведений робочою програмою освітнього курсу час.

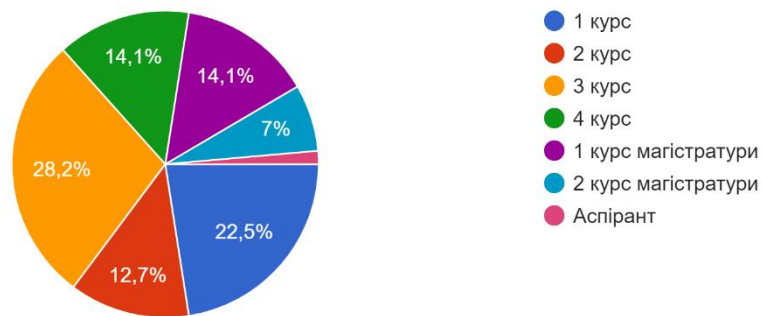
Студентам та аспірантам було запропоновано відповісти на питання щодо їх оцінки форми та організації навчального процесу впродовж семестру. Параметрами їх відповідей були: зміна форми навчального процесу з асинхронної форми навчання на синхронну форму навчання, оцінка ефективності спілкування з викладачами, організація поточних та контрольних робіт, оцінка зміни кількості завдань у порівнянні з минулим семестром тощо. Критерії, що були проаналізовані, виходячи з результатів опитування респондентів: місце знаходження, умови перебування та психологічний стан респондентів на момент проходження опитування.

Зміст

<i>Результати дослідження</i>	1
I розділ. Якість навчального процесу.....	5
II розділ. Умови, у яких знаходяться здобувачі вищої освіти.	12
III розділ. Кінець опитувальника. Розділ скарг та коментарів.	18
Висновки.....	21

В опитуванні взяли участь 71 респондент. Серед тих, хто відповів, переважна більшість – 28,2% і 22,5% студенти третього та першого курсів відповідно, 14,1% – четвертого курсу, 12,7% – другого курсу, 21,7% – здобувачі освітнього ступеня магістр (14,1% перший курс, 7% – другий курс) та 1,4% аспіранти (Діаграма 1).

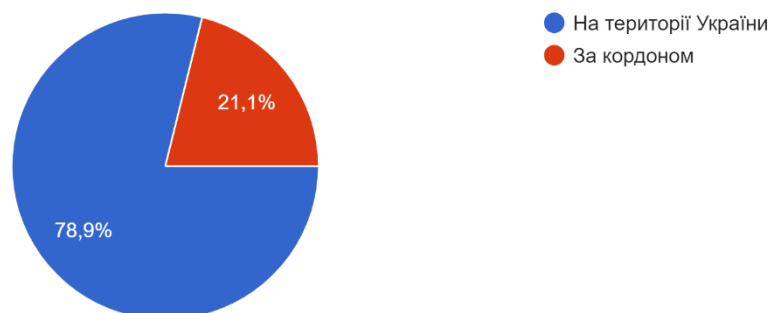
Курс, на якому ви навчаєтесь
71 відповідь

Діаграма 1

Згідно з результатами опитування, розподіл респондентів за місцем знаходження на момент проходження опитування виявився наступним: 78,9% знаходилися на території України та 21,1% опитаних – за кордоном (Діаграма 2).

На момент проходження тесту, Ви знаходитесь на території України чи за її межами?
71 відповідь

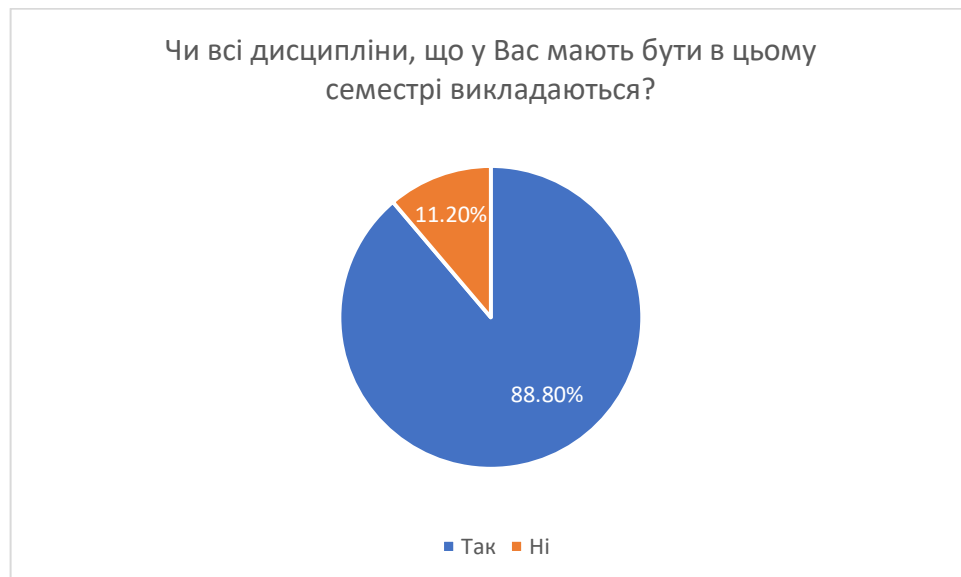

Діаграма 2

I розділ. Якість навчального процесу.

У розділі щодо загальної організації навчального процесу в осінньому семестрі 2022-2023 навчального року під час дії воєнного стану в Україні на фізичному, респондентів було опитано щодо ефективності інформування щодо вимог до курсів, критеріїв оцінювання, доступу до основних та додаткових матеріалів навчальних курсів, якості організації курсів тощо; та задля виявлення нагальних проблем.

Так, на питання «Чи всі дисципліни, які мають бути цього семестру, викладаються?» більшість респондентів (88,8%) відповіли задовільно (Діаграма 3).

Діаграма 3

Про не викладання дисциплін зазначили 11,2% студентів, а також перелічили ці дисципліни:

- Кафедральні дисципліни, де були незараховані викладачі;
- «Квантова електродинаміка», викладач відсутній.
- «Глобальні проблеми сучасності», викладач Целуйко М.Є.

- «Дефекти кристалічної будови і механічні властивості твердих тіл при низьких, кімнатних та високих температурах», викладач Лебедев С.В.
- Лабораторний практикум з електрики та магнетизму, викладач Чурілов І.Г.

За результатами на Діаграмі 4 94,6% здобувачів зазначили, що були ознайомлені із робочими програмами курсів на початку семестру. 5,4% не були ознайомлені. Серед них:

- Усі курси другого курсу магістратури, крім навчальних дисциплін під викладанням Лазоренко О.В. та Рохмістрова Д.В., 3 інших навчальних дисциплін навчальних програм не було надано.
- «Основи теорії кристалічного поля» Гресь В.Ю.
- «Глобальні проблеми сучасності», викладач Целуйко М.Є.

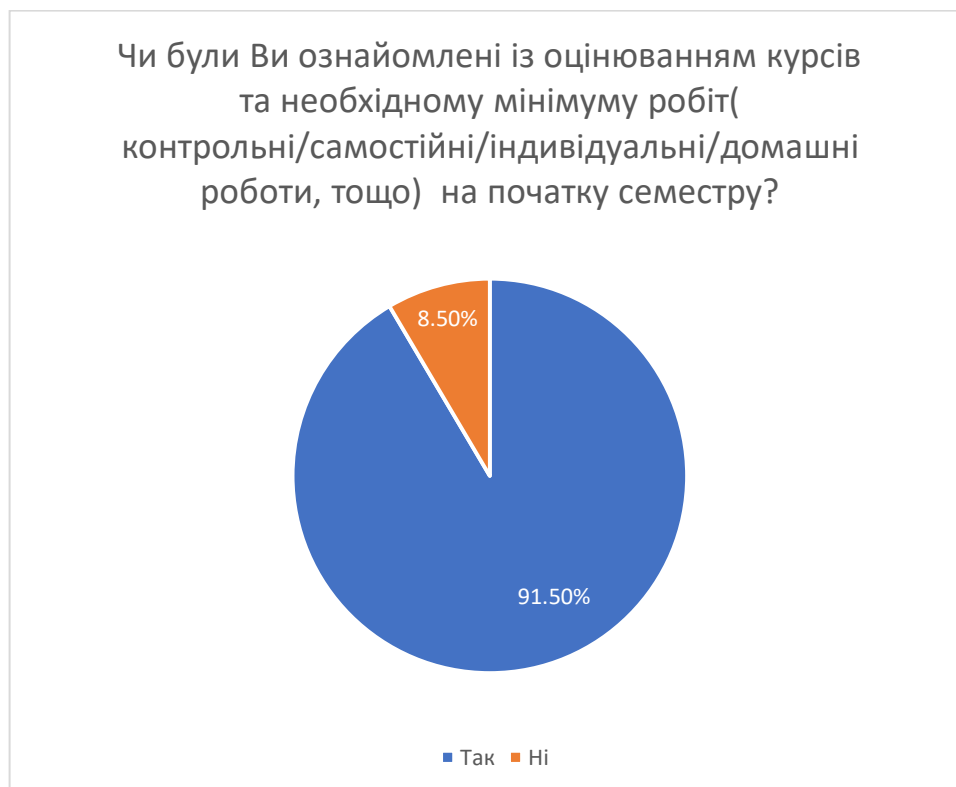

Діаграма 4

Результати на Діаграмі 5 висвітлюють, що здобувачі у більшості були також проінформовані щодо оцінювання курсів та необхідного мінімуму робіт (контрольні/самостійні/індивідуальні/домашні роботи тощо) на початку семестру.

Серед частки тих, що не були проінформовані:

- Усі курси другого курсу магістратури, крім навчальних дисциплін під викладанням Лазоренко О.В. та Рохмістрова Д.В., 3 інших навчальних дисциплін не було надано.
- «Основи теорії кристалічного поля», викладач Гресь В.Ю.
- Лабораторний практикум з фізики атома, Мила Д.Є

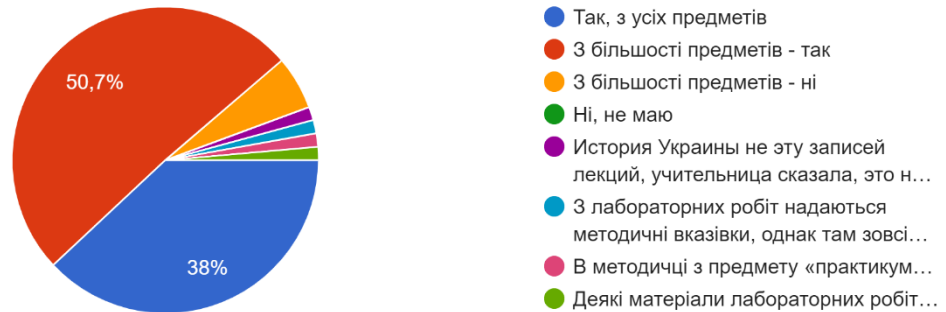

Діаграма 5

Доступ до основних матеріалів та курсів студенти та аспіранти оцінили так: 38% респондентів мають доступ до навчальних матеріалів з усіх предметів, 50,7% зазначили, що з деяких курсів такий матеріал був відсутнім, 5,6% – що лише с деяких курсів такий матеріал був присутнім. Про відсутність навчальних матеріалів зазначили 6%, а також присутні скарги на конкретні навчальні дисципліни та матеріали до них (Діаграма 6).

Чи маєте Ви доступ до основних та додаткових навчальних матеріалів (відеозаписи лекцій, конспекти лекторів, методичні посібники посилання на літературу тощо)?

71 відповідь

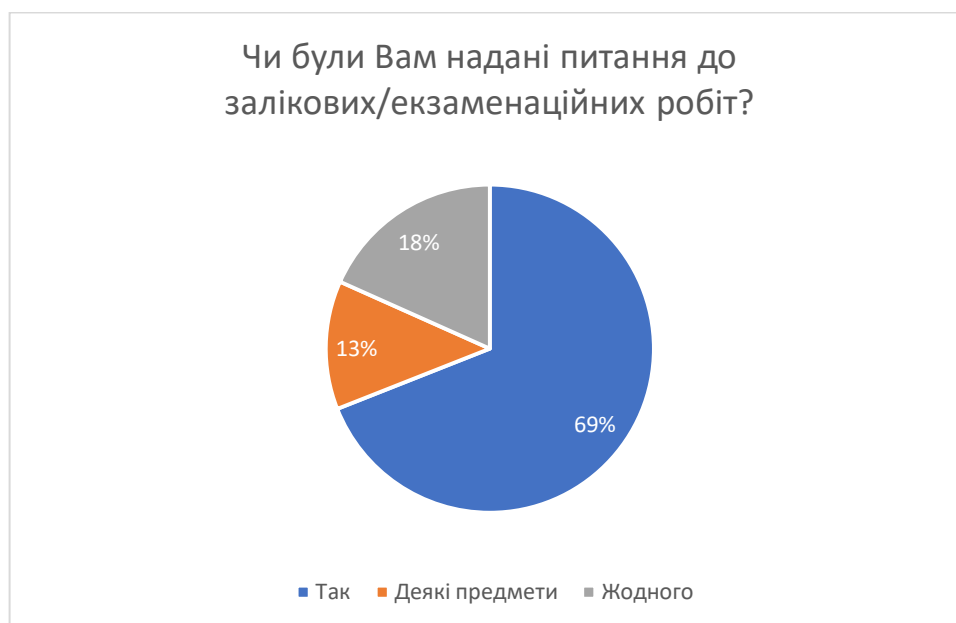
Діаграма 6

Так, респонденти відзначили:

- Історія України. Домановська М.Є. Викладач зазначив, що не надаватиме записи лекції, оскільки це не входить у її обов'язки.
- Фізичний практикум. Студенти з різних курсів (1,2,3) зазначили про відсутність достатнього обсягу теоретичної частини та методичних вказівок для виконання лабораторних робіт.

Діаграма 7 надає інформацію про опитування щодо отримання питань залікових/екзаменаційних робіт. Так, більше половини здобувачів (69%) зазначили, про отримання матеріалів до підготовки до залікових/екзаменаційних робіт.

Респонденти відзначили, що матеріали не були досі надані з таких курсів: **Інформатика (2 курс), Основи теорії кристалічного поля (2 курс магістратури) , Механіка (1 курс), Астрономія (1 курс), Глобальні проблеми сучасності (5 курс), Електрика та магнетизм (2 курс).**

Діаграма 7

Здобувачі освіти були також опитані щодо поточного контролю та перевірки домашніх завдань.

За результатами опитування на Діаграмі 8 77% студентів зазначили, що встигали вчасно виконувати домашні роботи.

Проте 23% не встигали виконувати домашнє завдання з таких курсів:

- Математичний аналіз, викладачі Зіненко С.М., Бутенко Т.В.;
- Аналітична геометрія та лінійна алгебра, викладач Парфенова Н.Д.;
- Лабораторний практикум з фізики атома, викладач Мила Д.Є.;
- Векторний та тензорний аналіз, викладачі Чибісов Д.В. та Зіненко С.М.;
- Диференціальні та інтегральні рівняння, викладачі Літвінова О.Г. та Дюкарев Ю.М.

Діаграма 8

Респонденти були також опитані щодо відведеного часу на завдання поточного контролю.

Це питання гостро постало через масові віялові відключення електропостачання, часті обстріли міст України й можливих ситуацій, коли під час синхронного дистанційного навчання студенти лишаються без зв'язку та/або електропостачання, або знаходяться у небезпечних умовах, що унеможлиблює виконання завдань поточного контролю у синхронному режимі. Велика частка викладачів збільшує час на виконання таких робіт.

За результатами опитування на Діаграмі 9 88,73% студентів зазначили, що встигали виконувати завдання поточного контролю. При цьому однаково 5,63% зазначили, що не встигали виконувати завдання у відведений час та що поточного контролю досі не було.

- Аналітична геометрія та лінійна алгебра, викладач Парфенова Н.Д.;
- "Глобальні проблеми сучасності, Целуйко М.Є., оскільки викладач не пояснює що робити;
- Перенесення захисту лабораторних у Милої Д. Є. не відбувається.

Діаграма 9

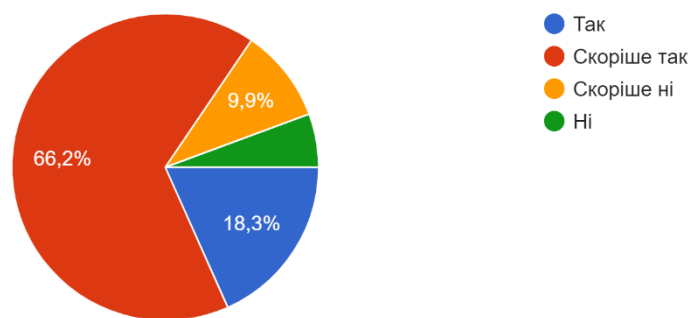
II розділ. Умови, у яких знаходяться здобувачі вищої освіти.

Для забезпечення синхронного дистанційного навчання студентам та викладачам необхідно знаходитись у безпеці та мати достатньо умов, проведення якісного освітнього процесу (стабільний інтернет та електропостачання; безпечне місцезнаходження під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять; відсутність повітряної тривоги; відсутність безпосередньо загрози життю тощо).

Згідно з результатами опитування, 8,3% студентів не мають проблем із організацією свого навчання за своїм місцезнаходженням, й виконуються всі умови для проведення синхронного дистанційного навчання. При цьому, у більшості респондентів (66,2%) їх місцезнаходження скоріше відповідає цим вимогам. У 9,9% респондентів – скоріше не відповідає; і 5,6% опитаних студентів знаходяться там, де вони не мають змоги достатньо організувати свій навчальний процес для синхронного дистанційного навчання. (Діаграма 10).

Чи дозволяє Ваше місцезнаходження відповідати вимогам синхронного дистанційного навчання?

71 відповідь

Діаграма 10

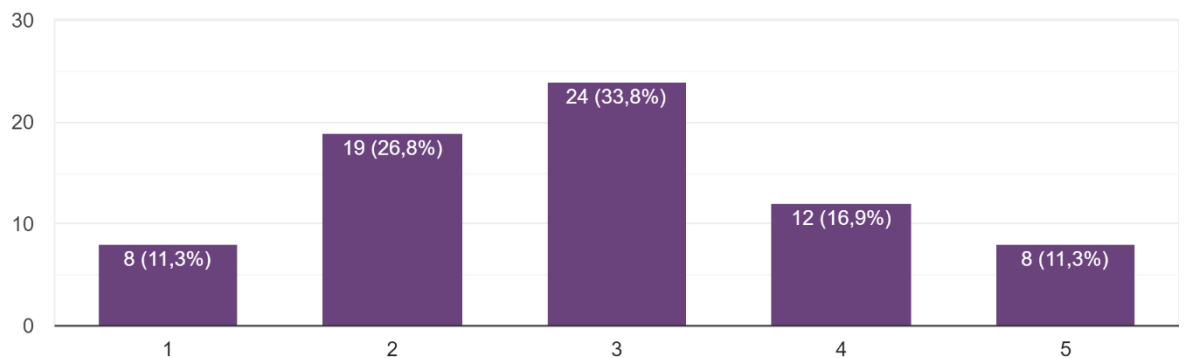
Зараз маємо дуже нестабільну ситуацію в Україні та часті повітряні тривоги, відключення електропостачання та відсутність зв'язку через масштабні обстріли міст України.

Респондентам було запропоновано оцінити якість їх інтернет-зв'язку за п'ятибальною шкалою, де 1 «дуже поганий», а 5 – «відмінний».

Поглянувши на дані Діаграми 11, стає зрозумілим, що у більшості здобувачів освіти (38,1% – 26,8% та 11,3% з оцінками 2 та 1 відповідно) інтернет-з'єднання поганого рівня якості. 33,8% оцінили свій зв'язок на середньому рівні та 28,2% (16,9% та 11,3% з оцінками 4 та 5 відповідно) респондентів мають гарне з'єднання.

Як Ви оцінюєте якість свого інтернет-з'єднання?

71 відповідь

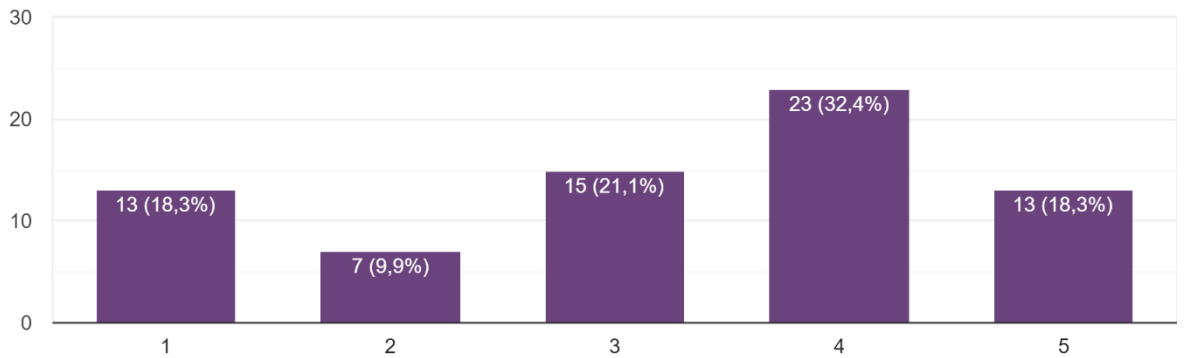
Діаграма 11

Крім того, здобувачі надали інформацію щодо частоти відключені електропостачання у місці їх перебування на момент опитування. Оцінка проводилась за п'ятибальною шкалою, де 1 «не дуже часто», а 5 – «дуже часто». Результати представлені на діаграмі 12.

У більшості студентів присутні достатньо часті перебої електропостачання – 32,4% та 18,3% здобувачів освіти оцінили частоту оцінками 4 та 5 відповідно. Про малу присутність перебоїв повідомили 18,3% респондентів, оцінивши оцінкою 1. 9,9% та 21,1% оцінили відповідно оцінками 2 та 3.

Як часто у Вас перебої зі світлопостачанням?

71 відповідь

Діаграма 12

За попередніми опитниками маємо розподіл студентів по областях, який представлений на діаграмі 13 (дані актуальні на 02.09.2022 рік, кількість респондентів – 92):

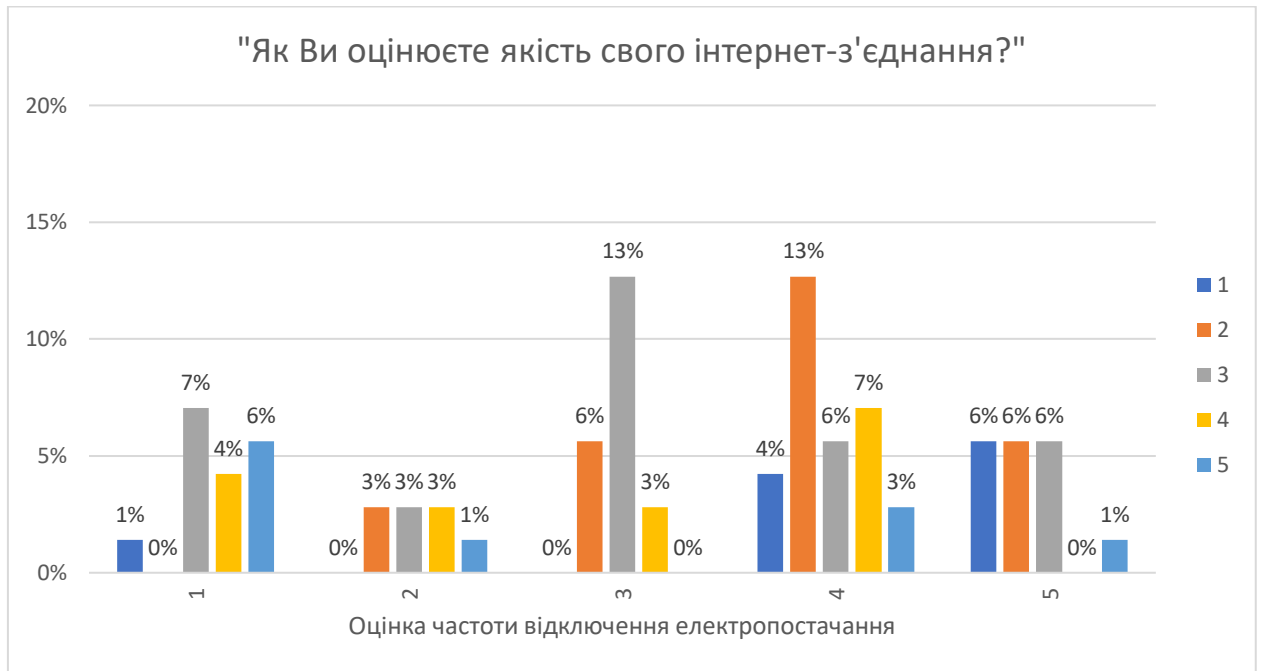
Діаграма 13

Та офіційну інфографіку від «Укренерго» за період з 10.10.2022 по 03.11.2022, де показано кількість аварійних відключень, які відбуваються не за офіційними графіками віялових відключень електропостачання. (Рис. 1)

Рис. 1

Проаналізувавши дані з питань щодо якості інтернет-з'єднання та перебоїв електропостачання, було побудовано порівняльну діаграму 14, з якої ми бачимо, розподіл якості інтернет-з'єднання від частоти відключення електропостачання. Згідно з цією діаграмою, ми можемо робити висновки, що при відключенні електропостачання здобувачі освіти у більшості мають проблеми із інтернет- зв'язком.

Діаграма 14

Додатково, рецензенти зазначили ставлення викладачів до таких перебоїв, більшість викладачів ставиться із розумінням до запізень чи відсутності на навчальних заняттях здобувачів освіти. Про це говорить діаграма 15. 28% рецензентів зазначили, що деякі викладачі не виявляють розуміння.

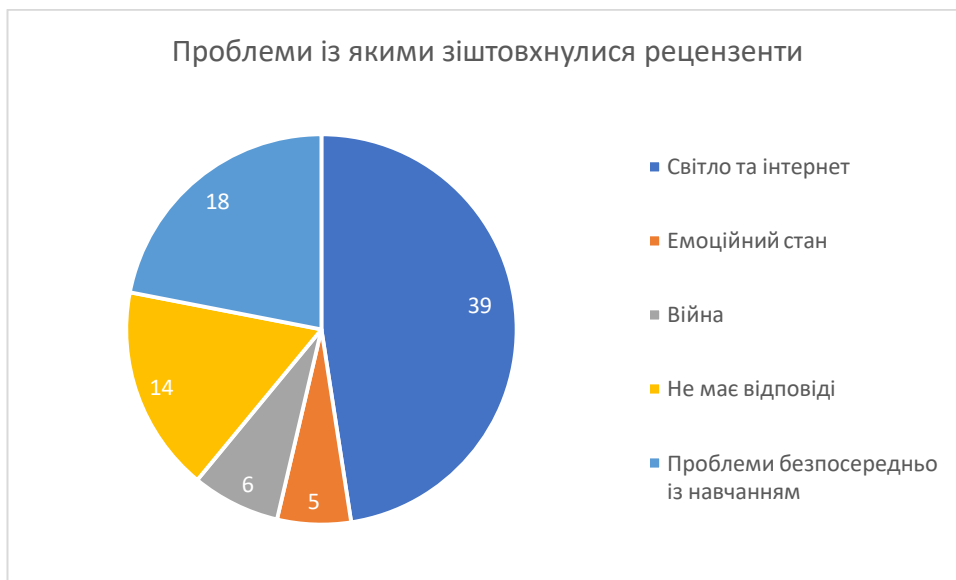

Діаграма 15

Спираючись на повномасштабну війну й новизну ведіння навчального процесу за цих умов, студентів та аспірантів було також опитано щодо проблем, які виникли протягом цього семестру у синхронному форматі дистанційного навчання.

Це було питання з відкритою відповіддю, проте відповіді можна розбити за наступними категоріями, які проілюстровано на діаграмі 16.

Щодо навчання, рецензенти зазначали важку адаптацію до навчання під час війни; незручний розклад у електронній системі деканат; постійна зміна пар за відсутності викладачів; ненормований робочий тиждень (5 пар 6 днів на тиждень); пришвидшення проходження навчального матеріалу та нестача як додаткової літератури, так і основної; відсутність у відкритому доступі робочих програм дисциплін, через що важко орієнтуватися у матеріалах; низьку мотивацію через постійні обстріли; необхідність бути присутніми на парах під час повітряної тривоги, оскільки відсутні матеріали лекції, які можна передивитися пізніше.

Діаграма 16

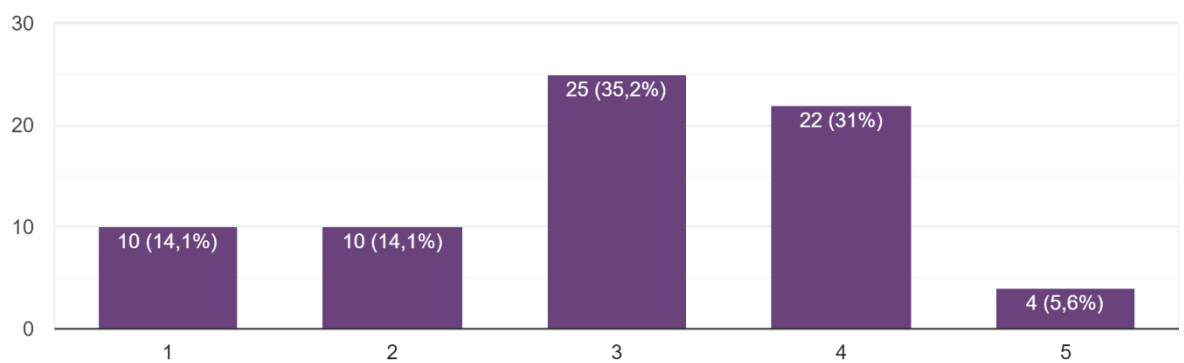
III розділ. Кінець опитувальника. Розділ скарг та коментарів.

Діаграма 17 освітлює емоційне самопочуття здобувачів освіти наприкінці семестру, де оцінка 1 – погане, 5 – відмінне.

Дуже багато студентів зазначили апатію, поганий емоційний стан, відсутність мотивації та пре депресивні настрої.

Як Ви оцінюєте свій емоційний стан?

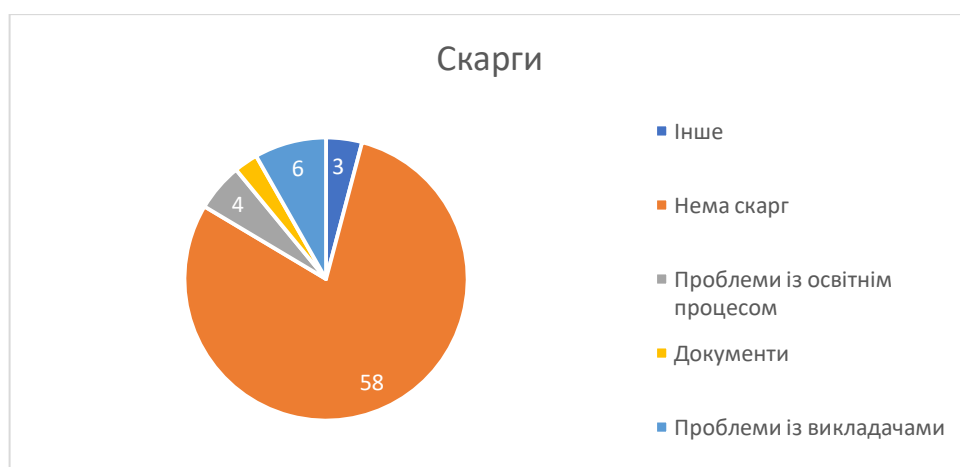
71 відповідь

Діаграма 17

У кінці опитувальника респондентам було запропоновано написати свої скарги та побажання щодо організації навчального процесу.

За кількістю скарг маємо розподіл, що представлений на діаграмі 18.

Діаграма 18

Скарги

1. Три скарги однакового характеру на роботу Милої Д.Є. Відсутність пояснень до лабораторних робіт, матеріал для підготовки надається пізно увечері, коли наступного ранку відбувається захист цих робіт. Викладач не може відповісти на запитання студентів, відповідає суто за методичним матеріалом, проте питання на захисті висуває такі, яких не було у матеріалах до лабораторних робіт та теоретичних відомостях;
2. Дуже багато домашнього завдання;
3. Через не зарахування всіх викладачів на факультеті, з більшості предметів досі не зрозуміло ні що робити, ні як це буде оцінюватися. Немає жодної інформації як і вичитки курсу і що надалі з цим предметом і про яку якість навчання у цьому випадку йде мова – цілком незрозуміло.
4. Через скорочення семестру, а навчальної програми ні, студенти вимушені вивчати великий об'єм матеріалів за малий час, до цього ще додається робота над рефератами, докладами і т.д.
5. Нестача викладачів та низька комунікація із викладачами;
6. Булінг від викладачів. Студенти поскаржилися на Домановську М.Є., оскільки вона нецензурно виражалася у бік студентів.
7. Студенти 1х курсів бакалаврату та магістратури досі не отримали студентських квитків. Аспіранти взагалі не знають, який саме документи їм треба отримати, аби було зазначено, що вони аспіранти. Адміністрація ніяк це не коментує, не надає роз'яснень, та не відповідає студентам.
8. Відсутність стипендії.

Коментарі та побажання.

1. Скарг немає, всі викладачі чудові, до процесу навчання ставляться відповідально, жодних складнощів, за час навчання не було.
2. Скорішого нам закінчення воєнних дій та повернення до нормального навчання.

3. Мирного неба!
4. Продублюйте розклад у таблиці, це дуже незручно ця система
5. Повернутися до асинхронного навчання.
6. Якщо скорочується семестр, скоротіть і вимоги до заліку/екзамену, будь ласка; бажано, щоб були матеріали та запис кожної лекції, щоб повернутись та освоїти матеріал (напр. вимкнулось світло); мати вимоги до заліку та екзамену у письмовому вигляді, щоб кожен студент розумів, що він повинен здати. Це також допоможе уникнути непорозумінь, якщо щось буде змінюватися.
7. Нехай живе Фізичний факультет!
8. Повторити з кожного предмету завдання які потрібно буде скласти у кінці семестру, та можливо зменшити обсяг завдань бо просто не має часу все це виконувати у нових умовах
9. Хотілося б щоб в деканаті нарешті розібралися з розкладом і зарахували нам наших викладачів і щоб деякі викладачі (в основному, з гуманітарних предметів) перестали ігнорувати заняття і почали пояснювати суть завдань
10. Хотілось би мати обов'язкові заняття із української мови та літератури. Багато колег мають складнощі із формулюванням думок на українській (деякі викладачі, на жаль, теж). На мою думку, це важливо. Не тільки лінгвісти мають таку потребу.
11. Прохання записів лекції та/або електронні матеріали з лекції (конспект, теоретичні відомості, тощо)
12. Вирішити питання із зіставленням графіків відключень світла у викладачів та студентів та робити перенос занять, можливо, на другу зміну, якщо у більшості немає світла в першу половину дня

Висновки.

За результатами опитування студентів та аспірантів фізичного відзначено нормальну оцінку синхронного формату дистанційного навчання. Однак, відмічено здебільшого пригнічений стан здобувачів освіти протягом семестру, що є результатом повномасштабної війни в Україні, необхідністю до пристосування до навчання за таких умов, проблем з електрикою та зв'язком та неоднозначністю, що відбувається із навчальними курсами. Здобувачі освіти здебільшого мають доступ до навчальних матеріалів з більшості навчальних курсів, проте з деяких – не мають ні матеріалів, ні можливості переглянути запис лекції, практичного або лабораторного заняття. Були також відмічені скарги на комунікацію з викладачами, що також є наслідком навчання у воєнних умовах.

Тож, можемо зробити висновок, що перший навчальний семестр 2022-2023 навчального року не є достатньо якісним й присутні нагальні проблеми зі сторони навчального процесу, проте, здебільшого на це впливає саме воєнний стан та воєнні атаки на територію країни.

Оцінюючи результати моніторингу, відкриті скарги та пропозиції студентів та аспірантів, рекомендації щодо покращення навчального процесу наступні:

- 1) Інформування студентів щодо змін у розкладі та змін викладачів шляхом повідомлення через новинні ресурси фізичного факультету, електронну пошту; через Студентську раду, старостат, викладачів або кураторів.
- 2) Вчасне надання актуальної письмової (у електронному форматі) інформації щодо навчальних курсів: робочі програми навчальних дисциплін, основних та додаткових (якщо є) навчальних матеріалів, заліково-екзаменаційні матеріали, тощо
- 3) Робити запис лекцій за можливості та/або додавати письмовий (у електронному вигляді) конспект лекцій, аби студенти, які за

зовнішніми обставинами не мали змоги приєднатися до синхронного проведення навчальної дисципліни, могли переглянути та ознайомитись із матеріалом пізніше. **При цьому студентам та аспірантам** обов'язково повідомляти про такі випадки викладачам особисто або через старосту групи.

- 4) Інформування викладачами **щодо критеріїв оцінювання та навчального мінімуму робіт на початку семестру, розкладом консультацій тощо**, та дублювання цієї інформації у письмовому вигляді – у Google classroom, за допомогою електронної пошти, месенджерів тощо
- 5) Комплекс навчально-методичного забезпечення з навчальних дисциплін має *відповідати* положенню **«Про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна»**, *бути викладені* на сайт факультету чи кафедр, що читають цей курс, й *містити*:
 1. робочу програму навчальної дисципліни;
 2. навчальний контент (конспект або розширений план лекцій) (у друкованому або електронному виді);
 3. плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи;
 4. питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни;
 5. завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт).
- б) Дотримуватися робочих програм навчальних дисциплін, проте якщо умови змінені через воєнний стан – інформувати про це студентів вчасно і одразу.

- 7) Збільшити зворотний зв'язок між викладачами та студентами й аспірантами, задля покращення якості навчання, аби здобувачі мали змогу не лише отримати оцінки, а й розуміти, чому саме такі;
- 8) Дотримуватись викладачів етично-моральних форм спілкування при викладанні та спілкуванні зі здобувачами освіти. Присутність конфліктних ситуацій через характер кожної зі сторін, цькування та приниження студентів чи аспірантів – недопустимо.

Голова Студентської ради
фізичного факультету

Євгенія КУЛШОВА